

Розширення обсягу поняття *концепт* у лінгвокультурології*Роботу виконано на кафедрі теоретичної, прикладної та новогрецької філології КНЛУ*У статті проаналізовано розширення обсягу когнітивного поняття *концепт* у сучасній лінгвокультурології.**Ключові слова:** концепт, когнітивістика, лінгвокогнітологія, лінгвокультурологія.**Пашкова Н. И. Расширение объема понятия *концепт* в лингвокультурологии.** В статье анализируется расширение объема когнитивного понятия *концепт* в современной лингвокогнитологии.**Ключевые слова:** концепт, когнитивистика, лингвокогнитология, лингвокультурология.**Pashkova N. I. Development of the Term *Concept* in Cultural Linguistic.** The article analyzes the expansion of the volume of the cognitive terms *concept* in modern cultural linguistics.**Key words:** concept, cognitive science, linguistic cognatology, cultural linguistics.

Постановка наукової проблеми та її значення. Не можна не погодитися із застереженнями М. Кочергана, [13, 6–7] та В. Манакіна [19, 29–30] про те, що не слід гіперболізувати у лінгвістичних дослідженнях значення концепту, який не є чимось більшим, ніж черговим знаряддям, сходинкою наукового пізнання. Але, з іншого боку, без цього основного знаряддя когнітивістики не можна уявити повноцінне сучасне дослідження культурної семантики, оскільки лінгвістика сьогодні розвивається в руслі когнітивної парадигми і по-іншому досліджуватиме свої нові об'єкти тоді, коли буде нагромаджена достатня кількість знань для виникнення якісно нової наукової парадигми, що створить новий інструментарій.

Поява у 80-х роках ХХ ст. в мовознавстві нової семантичної одиниці – концепту – була спричинена поширенням у гуманітарній науці засад когнітивізму, які базуються на аналізі мисленневих структур крізь призму лінгвістики. Саме концепт як оперативна одиниця відрізняє когнітивну лінгвістику від інших напрямів дослідження семантики (логічного, структурного). Лінгвістична семантика перейшла від трактування смислу як абстрактної сутності, формальна репрезентація якої відокремлена від автора висловлення та його адресата, до вивчення концепту передусім як ментальної сутності людської пізнавальної діяльності. Концепт є основним семантичним поняттям когнітивної лінгвістики, оскільки в її основі лежить аксіома про те, що фіксація концепту за мовним знаком є базою формування семантичного простору мови. У зв'язку з цим когнітивна лінгвістика одержала свою другу назву – лінгвоконцептологія. Когнітивна семантика, на відміну від традиційної лексичної, вивчає не значення слів, а концепти й користується відповідною, відмінною від традиційної лексико-семантичної, термінологією, через що дві семантичні науки різних рівнів в одному дослідженні співіснувати не можуть. У лінгвістиці додавання поняття концепту до поняття значення було спричинене заміною трактування смислу як абстрактної сутності, репрезентація якої не пов'язана з мовцем і адресатом, на його інтерпретацію як ментальне явище, що через інтеріоризацію знання з'єднує зовнішній світ із внутрішнім світом людини.

Мета статті – дослідити становлення та розвиток поняття *концепт* у лінгвокультурології.**Виклад основного матеріалу та обґрунтування отриманих результатів дослідження.** Поняття концепту донині не має остаточного загальноприйнятого однозначного визначення в усіх галузях когнітивної науки.

Український лінгвіст А. Приходько розрізняє кілька дефініційних моделей концепту: 1) концепт як епістемічне утворення, що ґрунтується на усвідомленні інформаційних витоків знань і досвіду людини; 2) концепт як психоментальне утворення, зумовлене його розумінням як продукту людської свідомості; 3) концепт як етнокультурне утворення, що відображає уявлення про нього як концентроване вираження духовно-емоційного досвіду певного етносу, згусток культури; 4) концепт як прагма-регулятивне утворення, що відображає інтенційний характер використання ментальних сутностей у дискурсі; 5) концепт як аксіологічне утворення, що є результатом ціннісних доміант культури; 6) синтетична дефініція, що містить поєднання кількох аспектів [22, 48]. Він же узагальнює диференційні ознаки концепту, що лежать в основі його численних визначень: 1) ціннісність як наявність

оцінного складника в найменуваннях концептів і частотність їхнього вживання; 2) комплексність побутування як одночасна належність концепту до мови, свідомості й культури; 3) обмеженість свідомістю носія; 4) умовність і нечіткість; 5) складноструктурованість; 6) мінливість структури як ознака динамічності змісту концепту; 7) тривірневе лінгвальне втілення як здатність концепту існувати у вигляді системного потенціалу, суб'єктного потенціалу й текстових реалізацій; 8) метамовне титулювання (іменування концепту одиницями тієї мови, яка підлягає концептуальному аналізу) [22, 42].

Диференціація визначень концепту спричинена кількома різними підходами до проблеми: культурологічним, що ґрунтується на розумінні концепту як основної ланки культури в ментальному світі людини (В. Телія), лінгвістичним (семантичним), заснованим на розумінні семантики мовного знака як засобу формування змісту концепту (Н. Арутюнова, Т. Булигіна), лінгвокультурологічним, що трактує концепт як результат зіткнення значення слова з особистим та етнічним культурним досвідом людини (Ю. Степанов, С. Воркачов, В. Карасик, Г. Слишкін, Д. Лихачов), та когнітивного (О. Кубрякова, В. Дем'янков, З. Попова, Й. Стернін та ін.). Визначення концепту представниками названих шкіл розрізняються векторами стосовно індивіда: лінгвокогнітивісти розглядають концепт у напрямі від індивідуальної свідомості до культури, а лінгвокультурологи, навпаки, – від культури до індивідуальної свідомості. Таке розмежування концептів, на нашу думку недостатньо обґрунтоване, адже всі вони мають когнітивну природу й визначені етнічною культурою, незалежно від спрямування їх аналізу. Індивідуальний концепт, безперечно, має фрагмент особистісного досвіду, який проте опосередковується пізнавальною здатністю людини та її зануреністю у соціум і культуру. Крім того, визначення концепту виразно поділяються на широкі та вузькі. У найширшому розумінні коцепт розуміють як ментальний прообраз (нерозчленоване уявлення про об'єкт), ідею поняття і навіть подеколи саме поняття, що має двоїсту сутність – ментальну та мовну.

У лінгвокультурологічному розумінні концепту його обсяг на початковому етапі когнітологічних досліджень переважно неправомірно звужується етнокультурними межами. В. Нерознак навіть висловив думку, що саме наявність у слова національно-культурної специфіки і є ознакою, яка й надає йому статусу концепту [21, 85]. Однак відомі й універсальні концепти, тому лише національно-культурна специфіка не може бути критерієм для визначення концепту.

Ю. Степанов образно називає концепт «згустком культури у свідомості людини і тим, за посередництвом чого людина сама входить у культуру» [27, 40].

У трактуванні В. Маслової концепт – це «своєрідний культурний ген, який входить до генотипу культури», відповідно до цього «культура – це сукупність концептів» [19, 149].

В. Красних досить абстрактно тлумачить концепт як «ментефакт культурного простору», «максимально абстраговану ідею культурного предмета» [14, 266, 269].

Ю. Карасик у праці 1996 р. розуміє концепт дещо вузько як «первинне культурне утворення, що транслюється в різні сфери буття людини, зокрема у сфери переважно понятійного (наука), образного (мистецтво) і діяльнісного (буденного життя) світу» [10, 6].

У роботах 2001 р. лінгвокультуролог С. Воркачов пропонує розуміти концепт як одиницю колективного знання / свідомості, що скеровує до вищих духовних цінностей, має мовне вираження і відзначена етнокультурною специфікою [6, 47].

І. Голубовська розуміє концепт як «концентроване вираження духовно-емоційного досвіду певного етносу» [8, 92].

Вузькі визначення концепту, які пропонують лінгвокультурологи, викликали заперечення з боку когнітологів, оскільки в них концептосфера обмежується «вищими духовними цінностями та етнокультурною специфікою». У межах такого підходу за вербальними позначеннями конкретних сутностей не стоїть концепт, що загалом суперечить «аксіомам когнітивізму» [15, 72], культурна специфіка звужується до етнічної й наявність національної специфіки використовується як критерій зарахування ментальних одиниць до концептів. Таке розуміння терміна *концепт* у лінгвокультурологічних дослідженнях певною мірою програмує висновки дослідження.

Слід визнати, що в останніх працях з лінгвокультурології спостерігається тенденція до розширення обсягу поняття *концепт*. У 2004 р. Ю. Карасик визначає концепт вже як «найзагальнішу, максимально абстраговану, але конкретно репрезентовану у (мовній) свідомості, когнітивно оброблену ідею предмета у сукупності всіх її валентних зв'язків, відзначених національно-культурною маркованістю» [11, 128].

Так само й у праці С. Воркачова 2003 р. лінгвокультурний концепт трактується ширше. Це вже культурно маркований вербалізований смисл, презентований у плані вираження низкою своїх мовних реалізацій, які утворюють відповідну лексико-семантичну парадигму. План змісту лінгвокультурного концепту містить як мінімум два ряди семантичних ознак. По-перше, до його складу входять семи, спільні для всіх його мовних реалізацій, що утворюють його понятійну, або прототипову основу. По-друге, він містить семантичні ознаки, спільні для певної частини його реалізацій, марковані лінгвокультурною, етносемантичною специфікою і пов'язані з ментальністю носіїв мови та менталітетом національної мовної особистості [7, 270]. Розуміння культурної маркованості концепту приводить С. Воркачова до принципового висновку, що всі лінгвокультурні дослідження, спрямовані на вивчення концептів, є по суті зіставними [7, 273]. Еталон порівняння тут або наявний і зближується з поняттям «протоконцепт», що функціонує в науковій парадигмі, і тоді зіставлення має інтерментальний характер, або ж цей еталон наявний імпліцитно, тоді дослідження має інтерлінгвальний характер, де безпосередньо зіставляються лексичні одиниці однієї або декількох мов [7, 274].

На думку когнітологів О. Кубрякової та В. Дем'янкова, до концептосфери залучаються уявлення, образи, поняття, отже концепт – це одиниця ментальних або психічних ресурсів нашої свідомості; це оперативна змістова одиниця пам'яті, ментального лексикону, концептуальної системи, всієї картини світу, відображеної в людській психіці. Концепт вони тлумачать як певний «квант» знання, яким оперує людина у процесах мислення і який відображає зміст результатів її діяльності й пізнання світу. Концепти виникають у процесі структурування інформації як про об'єктивний світ, так і про уявні світи й можливий стан цих світів. Концепти приводять різноманітність спостережуваних і уявних явищ до єдиної рубрики, завдяки чому дають змогу зберігати знання. Когнітивістика не може нині відповісти на питання про те, як виникають концепти, що вказує на процес утворення смислів у найбільш загальному вигляді. Визнано, що найкращий доступ до опису й визначення природи концептів забезпечує мова [15, 90–93].

У широкому, майже художньому тлумаченні А. Вежбицької концепт – це об'єкт зі світу «Ідеальне», що має ім'я й відображає певні культурно обумовлені знання людини про світ «Дійсність» [5, 23].

Когнітивісти постулюють, що концепт має двоїсту природу, оскільки він водночас є одиницею пізнання й одиницею знання, що виявляє себе як змістова структура [9, 43]. Концепт – це «все, що ми знаємо про об'єкт» [29, 40].

У лінгвокогнітології поняття *концепт* трактується з семантико-семасіологічного погляду, який зумовлює пошук мовних реалізацій цього ментального утворення. Визнання за концептом наявності плану змісту мовного знака спричинило розширення його предметного (понятійного) і ментального (образного, оцінного) змісту за рахунок всієї комунікативно значущої інформації мовного знака: внутрішньо системної, прагматичної й етимологічної [6, 66]. Концепт у лінгвістичній науці – це змістовий бік словесного знака, за яким стоїть поняття, належне до розумової, духовної або матеріальної сфери існування людини, закріплене в суспільному досвіді народу, що має в його житті історичне коріння, соціально й суб'єктивно осмислене та через ступінь такого осмислення співвідносне з іншими поняттями, найбільше з ним пов'язаними або, в багатьох випадках, протиставленими. За В. Телією, концепт – це те, що «реконструюється через своє мовне вираження й позамовне знання» [29, 97].

Український етнолінгвіст О. Тищенко визначає концепт як конструкт-стереотип, що репрезентує асоціативне поле імені, проте не дорівнює йому [30, 53].

Подібну думку висловлювала й В. М. Телія, яка вказує, що попри поняття і смисл, для опису знакових об'єктів позамовної дійсності важливе значення має концепт, екстенсіоналом якого є типовий образ (прототипна ситуація), за допомогою якого формується як сам концепт, так і умови його реалізації [29, 94–95]. Крім того, концепт обов'язково має національно-культурну специфіку [29, 96].

На думку О. Селіванової, концептами в когнітивістиці називають інформаційні структури свідомості, різносубстратні за способами формування та представлення знань про певні об'єкти та явища. Концепти формуються на підставі вербальних і невербальних знань, набутих внаслідок взаємодії п'яти психічних функцій свідомості (відчуттів, почуттів, мислення, інтуїції, трансценденції) і поза-свідомого. Завданням когнітивної науки є вивчення системи концептів, що виражають зміст культурного пізнання [25, 136]. За дефініцією О. Селіванової, з одного боку, концепт – це ідеальний образ,

або, точніше, прообраз, що уособлює культурно зумовлені уявлення мовця про світ, а з іншого – він має певне ім'я у мові [24, 298].

О. Селіванова у праці «Когнітивна ономазіологія» інтегрує сумарне визначення концепту у лінгвокогнітології: «1) концепт прирівнюється до логічного судження, утіленого в мовній формі; 2) близьким до першого є розуміння концепту як будь-якої одиниці колективної свідомості, що відображає предмет реального або ідеального світу й зберігається в національній пам'яті носіїв мови як вербальний субстрат...; 3) концепт у логіко-семіотичному аспекті трактується як сукупність семантичних ознак під час компонентного аналізу лексики; 4) у дусі середньовічного концептуалізму й пізнішого репрезентаціоналізму концепт розглядається як абстракція сукупності предметів (гіперонім, родове поняття); 5) у ракурсі узагальнено відображальної функції свідомості концепт є чуттєво-пізнавальною абстракцією предметів та явищ; 6) у психологічному аспекті концепт трактується як розумовий і психологічний образ об'єкта; 7) на основі інтегративного принципу концепт – це різносубстратна одиниця свідомості, що містить уявлення, образи, гештальти, поняття» [25, 111].

С. Воркачов вважає, що й у лінгвістичному розумінні концепту намітилися три основні підходи [7, 272]. По-перше, в найширшому сенсі до концептів включають лексеми (більш коректно було б сказати *уявлення, смисли*. – Н. П.), значення яких складають зміст національної мовної свідомості і формують «наївну картину світу» носіїв мови. Ф. Бацевич, М. Алефіренко, С. Воркачов визначають концепт як вербалізований смисл. Сукупність таких концептів, за висловом Д. Лихачова, утворює концептосферу мови [16], в якій концентрується культура нації. Визначальним у такому підході є спосіб концептуалізації світу в лексичній семантиці, основним дослідницьким засобом – концептуальна модель, за допомогою якої виділяються базові компоненти семантики концепту і виявляються стійкі зв'язки між ними [18, 29]. У число подібних концептів потрапляє будь-яка номінативна одиниця, у значенні якої проглядається спосіб (форма) семантичної презентації. По-друге, у вужчому розумінні, до числа концептів відносять семантичні утворення, марковані лінгвокультурною специфікою, які характеризують носіїв певної етнокультури. Так, Ю. Степанов абстрактно визначає концепт як «те, у вигляді чого культура входить у ментальний світ людини і, з іншого боку, концепт – це те, за допомогою чого людина сама входить у культуру» [27, 43]. Сукупність таких концептів не утворює концептосферу як цілісний і структурований семантичний простір, але має в ній певну частину – концептуальну область. І, нарешті, по-третє, до числа концептів відносять лише семантичні утворення, список яких обмежений [26, 46] і які є ключовими для розуміння національного менталітету як специфічного ставлення до світу його носіїв.

Концепти «опредмечуються», «розпредмечуються», «об'єктивуються», «заповнюються смислами» [10, 6; 17, 63; 28, 16]. Наявність вербальних засобів вираження концепту визнають усі автори лінгвокультурологічних досліджень [21, 81; 26, 6; 2, 11], проте єдиної думки щодо конкретних мовних одиниць, із якими співвідноситься концепт, лінгвоконцептологія наразі не сформулювала. Найчастіше презентація концепту в мові приписується слову [3, 77–79; 1, 543–640; 21, 84–85]. На співвіднесенні концепту зі словом ґрунтується укладання словників концептів [27]. Тим часом лінгвокогнітологічні дослідження концептів показали, що у семантичному плані концепт зазвичай корелює більш ніж з однією номінативною одиницею, а здебільшого з планом вираження цілої лексико-семантичної парадигми [16, 4; 12].

Висновки й перспективи подальших досліджень. Насамкінець підсумуємо характерні риси лінгвокультурологічного тлумачення поняття *концепт*, спираючись на думку авторів праці «Когнітивна культурологія»: 1) в аксіологічному плані концепт визначає наявність ціннісного компонента; 2) у структурному плані концепт є складним багатовимірним утворенням, у якому виділяється ядро та периферія; 3) брак взаємно однозначної відповідності між планом вираження і значення концепту (концепт може мати кілька імен, одне ім'я актуалізує різні концепти); 4) концептуалізація фрагментів дійсності відбувається нерівномірно, а залежно від пріоритетів етносу [23, 165, 169]. Отже, концепт – це семантична одиниця, яка пов'язує між собою сфери мислення, мови й культури. Зупинимося на тлумаченні й використанні у лінгвокультурології терміна *концепт* як оперативної одиниці ментального рівня, що на вербальному рівні позначається номінативними одиницями. Тракткування концепту як семантичної одиниці високого рівня абстрактності, співвіднесеної з одиницями універсального предметного коду як багатовимірного ментального утворення, маркованого лінгвокультурною специфікою, – це закономірна наукова позиція в сучасній антропоцентричній парадигмі лінгвокультурологічного знання.

Розширення погляду на розуміння концепту в лінгвокультурології є необхідним кроком у сучасних дослідженнях взаємозв'язків мови, мислення та культури, процесів творення культурно маркованих значень номінативних одиниць. Актуальним завданням лінгвокультурології залишається зіставне вивчення принципів вербалізації концептів та їх функціонування в мегатексті культури.

Список використаної літератури

1. Арутюнова Н. Д. Язык и мир человека / Нина Давидовна Арутюнова. – М. : Яз. рус. культуры, 1999. – 896 с.
2. Бабушкин А. П. Перевод реалий в свете проблем когнитивной семантики / А. П. Бабушкин, М. Г. Жукова. – Воронеж : [б. и.], 1999.
3. Вежицкая А. Язык. Культура. Познание : пер. с англ. / Анна Вежицкая ; отв. ред. М. А. Кронгауз ; вступ. ст. Е. В. Падучевой. – М. : Рус. слов., 1997. – 416 с.
4. Вежицкая А. Семантические универсалии и описание языков / А. Вежицкая. – М. : Яз. рус. культуры, 1999. – 788 с.
5. Вежицкая А. Понимание культур через посредство языка / Анна Вежицкая. – М. : [б. и.], 2001. – 156 с.
6. Воркачев С. Г. Лингвокультурология, языковая личность, концепт: становление антропоцентрической парадигмы в языкознании / С. Г. Воркачев // Филол. науки. – 2001. – № 1. – С. 64–72.
7. Воркачев С. Г. Культурный концепт и значение / С. Г. Воркачев // Тр. Кубан. гос. технолог. ун-та. Сер. : Гуманитарные науки. – Краснодар : [б. и.], 2003. – Т. 17. – Вып. 2. – С. 268–276.
8. Голубовська І. О. Етнічні особливості мовних картин світу / Ірина Олександрівна Голубовська. – К. : Логос, 2004. – 283 с.
9. Іващенко В. Л. Семантика ментальності концепту / В. Л. Іващенко // Мовознавство. – 2008. – № 1. – С. 37–43.
10. Карасик В. И. Культурные доминанты в языке / В. И. Карасик // Языковая личность: культурные концепты : сб. науч. тр. – Волгоград ; Архангельск : [б. и.], 1996. – С. 3–16.
11. Карасик В. И. Языковой круг: личность, концепты, дискурс / Владимир Ильич Карасик. – М. : Гнозис, 2004. – 390 с.
12. Концепт БОЛЬ в типологическом освещении / ред. В. М. Брицин, Е. В. Рахилина и др. – Киев : Изд. дом Дмитра Бурого, 2009. – 424 с.
13. Кочерган М. П. Контрастивна семантика на порозі нового тисячоліття / М. П. Кочерган // Проблеми зіставної семантики. – 2001. – Вип. 5. – С. 3–8.
14. Красных В. В. Этнопсихология и лингвокультурология / Виктория Владимировна Красных. – М. : ИТДГК «Гнозис», 2002. – 284 с.
15. Кубрякова Е. С. Краткий словарь когнитивных терминов / Кубрякова Е. С., Демьянков В. З., Панкрац Ю. Г., Лузина Л. Г. – М. : МГУ, 1996. – 245 с.
16. Лихачев Д. С. Концептосфера русского языка / Д. С. Лихачев // Известия РАН. Серия литературы и языка. – 1993. – Т. 52. – С. 3–9.
17. Лукин В. А. Концепт истины и слово ИСТИНА в русском языке (опыт концептуального анализа рационального и иррационального в языке) / В. А. Лукин // ВЯ. – 1993. – № 4. – С. 63–86.
18. Манакін В. Н. Мова і загальна симетрія Універсуму / В. Н. Манакін // Мовознавство. – 2011. – № 3. – С. 26–38.
19. Маслова В. А. Когнитивная лингвистика / Валентина Авраамовна Маслова. – Минск : ТетраСистемс, 2008. – 272 с.
20. Михальчук И. П. Концептуальные модели в семантической реконструкции (индоевропейское понятие «закон») / И. П. Михальчук // ИАН СЛЯ. – 1997. – Т. 56. – № 4.
21. Нерознак В. П. От концепта к слову: к проблеме филологического концептуализма / В. П. Нерознак // Вопр. филологии и методики преподавания иностр. языков. – Омск : [б. и.], – 1998. – С. 80–85.
22. Приходько А. М. Концепти і концептосистеми в когнітивно-дискурсивній парадигмі лінгвістики / Анатолій Миколайович Приходько. – Запоріжжя : Прем'єр, 2008. – 332 с.
23. Режабек Е. Я. Когнитивная культурология / Е. Я. Режабек, А. А. Филатова. – СПб. : Алетей, 2010. – 311 с.
24. Селіванова О. О. Лінгвістична енциклопедія / Олена Олександрівна Селіванова. – Полтава : Довкілля, 2010. – 769 с.
25. Селиванова Е. А. Когнитивная ономазиология / Елена Александровна Селиванова. – Киев : Фитосоциоцентр, 2000. – 248 с.
26. Снитко Т. Н. Предельные понятия в западной и восточной лингвокультурах / Татьяна Николаевна Снитко. – Пенза : ПГУ, 1999. – 159 с.

27. Степанов Ю. С. Константы. Словарь русской культуры: опыт исследования / Юрий Сергеевич Степанов. – М. : Яз. рус. культуры, 1997. – 989 с.
28. Степанов Ю. С. Концепты. Тонкая пленка цивилизации / Юрий Сергеевич Степанов. – М. : Яз. слав. культур, 2007. – 248 с.
29. Телия В. Н. Русская фразеология: семантический, прагматический и лингвокультурологический аспекты / Вероника Николаевна Телия. – М. : Наука, 1996. – 288 с.
30. Тищенко О. В. Теоретико-концептуальні засади слов'янської етнолінгвістики / О. В. Тищенко // Слов'янський вісник : зб. наук. пр. Серія : Філол. науки. – Рівне, 2003. – Вип. 3. – С. 5–12.

Статтю подано до редколегії
16.03.2012 р.

УДК 811.111:165.194

Д. В. Плисак – аспірант Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника

Вербалізація медичного терміна в художньому дискурсі: співвідношення когнітивного і прагматичного параметрів (на матеріалі англійської мови)

Роботу виконано на кафедрі англійської філології
ПНУ ім. В. Стефаника

У статті зроблено спробу визначити співвідношення когнітивного і прагматичного змісту терміна *medicine* через аналіз вербалізації макроконцепту MEDICINE у художньому дискурсі.

Ключові слова: медичний термін, концепт, художній дискурс, когнітивні і прагматичні характеристики терміна.

Плисак Д. В. Вербалізація медичного терміна в художественном дискурсі: соотношение когнитивного и прагматического параметров (на материале английского языка). В статье сделана попытка определения соотношения когнитивного и прагматического смысла термина *medicine* через анализ вербалізації макроконцепта MEDICINE в художественном дискурсе.

Ключевые слова: медицинский термин, концепт, художественный дискурс, когнитивные и прагматические характеристики термина.

Plysak D. V. The Verbalizing of the Medical Term in the Literary Discourse: Correlation Between the Cognitive and Pragmatic Characteristics (on the English Language Material). The article presents an attempt to indicate the correlation between the cognitive and pragmatic sense of the term *medicine* through the analyses of verbalizing of the concept MEDICINE in the literary discourse.

Key words: medical term, concept, literary discourse, cognitive and pragmatic features of the term.

Постановка наукової проблеми та її значення. Уявлення людини про дійсність ґрунтується на застосуванні поняття концептуальної картини світу, яку вона отримує через досвід або у процесі спілкування, за допомогою мови. Разом з тим окремий індивід досягнути усі концепти чи навіть повністю досягнути один не може. Це пояснюється тим, що концепт увібрав у себе культурний досвід народу і має різне вираження у різних мовних культурах. Оскільки термінологічні одиниці (зокрема, медичні терміни), за твердженням В. Ф. Новодранової, можна розглядати як аналоги концептуальних структур, що виконують функції переведення визначених наборів концептів у реальні мовні форми [5], то й аналізувати їх прагматичний аспект потрібно з урахуванням їх когнітивної природи.

Незважаючи на значну кількість робіт, присвячених дослідженню когнітивної і прагматичної природи термінів, така постановка питання видається новою у дослідженнях фахової лексики.

Мета роботи – визначити зв'язок когнітивної і прагматичної природи терміна *medicine* через аналіз вербалізації макроконцепту MEDICINE в художньому дискурсі. Для досягнення мети постав-